

Reactie op de Internetconsultatie Concept Wetsvoorstel Passend Onderwijs

De besturen van de scholen voor auditief en/of communicatief beperkte leerlingen (cluster 2), verenigd in Siméa en de besturen van de scholen voor visueel beperkte leerlingen (cluster 1) verenigd in VIVIS Onderwijs, maken gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het concept wetsvoorstel ten behoeve van passend onderwijs.

Wij hebben, in het belang van de leerlingen met een visuele, auditieve en/of communicatieve beperking de volgende adviezen om de voorliggende wettekst aan te passen.

Wijzigingen Wet op het Primaire Onderwijs.

Wij geven hieronder puntsgewijs onze opmerkingen weer.

De term “Instelling”

Geconstateerd wordt dat de term “instelling” niet eenduidig en consequent gehanteerd wordt in het wetsvoorstel.

Wij zouden graag zien dat de term “instelling” gehanteerd wordt daar waar de scholen voor het onderwijs aan visueel beperkte leerlingen (cluster 1) en scholen voor het onderwijs aan leerlingen met een auditieve en/of communicatieve beperking (cluster 2) bedoeld worden.

Indien artikelen voor én de scholen in het samenwerkingsverband gelden (inclusief cluster 3 en 4 scholen) én voor de instellingen gelden, zouden wij dit graag expliciet vermeld willen zien.

“Zorgplicht” en “Ondersteuningsplicht”

De “zorgplicht” die in de Wet op het Primair Onderwijs geregeld wordt kan zonder expliciete aanpassing van de wettekst, onbedoeld verstrekkende gevolgen hebben waardoor de intenties van de wet om de toegang tot de scholen te verbeteren en effectief en efficiënt om te gaan met de beschikbare zorgmiddelen, alsnog teniet gedaan worden.

Wij stellen daartoe het volgende voor:

De onderwijsinstellingen van cluster 1 en 2 pleiten voor het volgende onderscheid: De “**zorgplicht**” ligt in de toekomst bij het reguliere onderwijs in de samenwerkingsverbanden. De

“**ondersteuningsplicht**” ligt bij de onderwijsinstellingen van de clusters 1 en 2.

Op deze wijze wordt gestalte gegeven aan het adagium “gewoon waar het kan, speciaal waar het moet”.

Met een dergelijk onderscheid wordt voorkomen dat de zorgplicht blijft liggen bij het speciaal onderwijs.

Bijvoorbeeld in de situatie dat een leerling die niet (meer) is aangewezen op het onderwijs binnen een speciale schoolsetting maar met ondersteuning vanuit het speciaal onderwijs in het reguliere onderwijs zou kunnen functioneren. Het is ondoenlijk dat de instellingen voor speciaal onderwijs met alle scholen afspraken maken over terugplaatsingen van leerlingen. Ouders moeten zich in die situaties kunnen aanmelden bij het samenwerkingsverband en/of de reguliere school en zich kunnen beroepen op de zorgplicht van de reguliere school/het samenwerkingsverband.

Het voorgestelde onderscheid tussen **zorgplicht** en **ondersteuningsplicht** verankert de wederkerigheid in de relatie tussen het reguliere onderwijs en de instellingen van cluster 1 en cluster 2. Het reguliere onderwijs heeft de zorgplicht, namelijk iedere leerling in principe op te nemen, de instellingen voor speciaal onderwijs hebben ondersteuningsplicht voor die leerlingen die toelaatbaar geacht worden tot de expertise van de instelling al dan niet op een speciale onderwijslocatie dan wel binnen het reguliere onderwijs met ondersteuning.

Daarmee moet voorkomen worden dat leerlingen langer dan nodig binnen het speciaal onderwijs moeten blijven en/of hier eerder naar toe worden doorverwezen vanwege de gescheiden financieringsystemen.

Indien sprake is van ondersteuningsplicht door de instellingen voor speciaal onderwijs, wordt de onderwijsbehoefte van de leerlingen in de betreffende reguliere setting leidend voor het door de instellingen voor speciaal onderwijs vast te stellen expertise-aanbod.

De instelling stelt per leerling het expertise-aanbod vast. Voor de ouders en de reguliere school is de besluitvorming inzichtelijk.

De instellingen van cluster 1 en cluster 2 zouden graag in de memorie van toelichting opgenomen zien dat de regionale samenwerkingsverbanden en de instellingen van cluster 1 en cluster 2 afspraken dienen te maken over het inhoudelijk vormgeven van de zorgplicht en de ondersteuningsplicht om zo een goede ketensamenwerking rondom iedere leerling te verankeren..

Het beschikbaar stellen van de expertise vanuit de instellingen van cluster 1 en cluster 2 in het kader van de ondersteuningsplicht dient redelijkerwijs mogelijk gemaakt te worden door een budgettering die toereikend is voor de omvang en reikwijdte van de taken.

Wijzigingen Wet op de Expertise Centra

Sub B: de verwijdering van de volzinnen uit art 4, vijfde lid, betekent dat bij het bepalen van een vervoersvoorziening de gemeente het schooladvies niet meer hoeft mee te wegen. Een instelling van cluster 1 en 2 bestaat uit meerdere vestigingen. Een instelling kan per vestiging afhankelijk van de expertise die noodzakelijk is voor de te onderscheiden subdoelgroepen, een bepaald onderwijsaanbod bieden. Het moet mogelijk blijven dat een leerling die is aangewezen op een bepaald onderwijsaanbod op een bepaalde locatie wel in aanmerking komt voor een vervoersvoorziening ook als deze locatie niet de meest nabije nevenvestiging is. Het advies van de Commissie voor Toelating van de instelling voor speciaal onderwijs, dient meegewogen te worden in de besluitvorming van de gemeente.

Het is niet wenselijk dat er onderscheid gemaakt wordt in de regeling tussen openbaar en bijzonder onderwijs. Deze regeling vervalt nu in de concept wettekst in het kader van de vervoersvoorziening.

Opheffing van de Regionale Expertise Centra

Opheffing van de REC's van cluster 2. De taken van de REC's van cluster 2 worden overgenomen door de instellingen. In de wet wordt de positie van de REC's cluster 2 niet afzonderlijk vermeld.

Artikel 9: Taakstelling instellingen:

Wij pleiten ervoor de taakstelling van de instellingen voor de afzonderlijke doelgroepen wettelijk vast te leggen en wel als volgt:

De instellingen houden in stand:

- Onderwijsvoorzieningen, waaronder begrepen:
 1. Scholen voor speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs
 2. Nevenvestigingen en/of
 3. Speciale groepsprogramma's in reguliere setting.
- Diensten, waaronder begrepen:
 1. Ambulante Begeleiding in het reguliere onderwijs
 2. Consultatie en Advies
 3. Expertise ontwikkeling en overdracht.

De taakstelling wordt uitgevoerd door de instellingen voor resp. cluster 1 en cluster 2. Behalve voor de subdoelgroep doofblinde leerlingen. Voor deze subdoelgroep wordt de taakstelling belegd bij één instelling.

Cluster 1 en 2 zien het wettelijk kader dat is toegezegd om de speciale groepsprogramma's in de reguliere setting wettelijk mogelijk te maken, als een noodzakelijke voorwaarde om meer maatwerk te kunnen realiseren in het onderwijs aan onze doelgroepen.

Het Ministerie van OCW legt de besturen in cluster 2, onder grote tijdsdruk, de verplichting op om scholen samen te voegen teneinde instellingen te vormen. Dit, terwijl de gezamenlijke schoolbesturen op landelijk niveau binnen het verband van de Stichting Siméa, de schaalvergroting zouden willen realiseren. De verplichting door het Ministerie van OCW leidt er toe dat er veel tijd gestoken moet worden in het organiseren van een juridisch/bestuurlijk construct om te komen tot instellingen. Het zou wenselijker zijn deze tijd te besteden aan werkzaamheden die direct ten goede komen aan het primaire proces.

Artikel 41. Commissie van Onderzoek/ sub Q

De wet schrijft dwingend voor dat de directeur van de "instelling" voorzitter is van de commissie van onderzoek. De clusters 1 en 2 vinden dit niet wenselijk. Wij pleiten voor het hanteren van de term "Commissie voor Toelating". Wij hebben het Ministerie van OCW voorstellen aangereikt die betrekking hebben op wijziging van artikel 41 waarbij meer recht wordt gedaan aan de realiteit van toelating tot het expertise aanbod van de instellingen van cluster 1 en cluster 2.

Wijzigingen Wet Educatie en Beroepsonderwijs.

Gewezen wordt op een inconsistentie in beleid. In de bijlage bij de beleidsbrief wordt aangegeven dat de instellingen van cluster 1 en cluster 2 ook de deelnemers binnen het MBO dienen te ondersteunen. In artikel IV, met name sub A, verdwijnt de (financiële) relatie van cluster 2 tot de MBO instellingen op het gebied van leerling-ondersteuning. Wij pleiten ervoor dat wanneer er sprake is van een deelnemer met een visuele of auditieve en/of communicatieve beperking advies wordt ingewonnen bij een instelling van cluster 1 dan wel bij een instelling van cluster 2 alvorens een onderwijsovereenkomst wordt opgesteld.

Memorie van Toelichting.

De besturen van de instellingen van cluster 1 en cluster 2 hechten aan een juiste weergave van de feiten.

De clusters 1 en 2 zijn nauwelijks gegroeid sinds 2003. De ondersteuning in het reguliere onderwijs middels LGF/AB is wel licht gegroeid maar dat kwam tegemoet aan de wens om Passend Onderwijs zo thuis nabij mogelijk te realiseren. In clusters 1 en 2 is geen sprake van "thuiszitters". Ouders vallen binnen de clusters 1 en 2 niet tussen wal en schip. De ondersteuning op de scholen in clusters 1 en 2 is goed afgestemd op het brede (jeugd)zorgdomein. Sterker nog, bij de zeer jonge leerlingen maakt begeleiding van de thuissituatie deel uit van het brede aanbod van expertise voor leerling en zijn directe omgeving. Een aantal onderwijsvoorzieningen voorziet ook voor de oudere leerling in een integraal aanbod van onderwijs en zorg en werkt hiermee nauw samen met gespecialiseerde zorginstellingen.

De argumenten die genoemd worden om daarmee het nut en de noodzaak van het wetsvoorstel aan te geven, gelden derhalve niet voor cluster 1 en voor cluster 2. Graag zien wij op genoemde punten aanpassing voor de situatie van cluster 1 en 2.

Overgangsregelingen.

In het kader van "Goed Bestuur" dient de overgang van het ene naar het andere systeem door de overheid ondersteund en mogelijk gemaakt te worden waarbij de kwaliteit van onderwijszorg voor de huidige leerlingen gegarandeerd blijft. Wij zien hiervoor onvoldoende wettelijke garanties. Wij maken ons derhalve bijzonder veel zorgen over het ten uitvoer brengen van onderhavig wetsvoorstel en de consequenties daarvan voor de kwaliteit van het onderwijs.

Namens Siméa

De heer Th. N. de Boer
Voorzitter

Namens VIVIS Onderwijs

De heer F. Grevink
Voorzitter